

Позиція Екодії стосовно Проекту Закону 5650
“Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів”

До другого читання підготовлено оновлений текст [законопроекту 5650 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів”](#)

Ми відмічаємо позитивні рішення в чинній версії законопроекту:

1. Декларується необхідність збереження самосійних лісів та степів.
2. Внесені зміни до Лісового Кодексу, які поширюють підтвердження права власності на землю на основі матеріалів лісовпорядкування на комунальні лісгоспи, хоча лише на ті ділянки які були отримані до вступу в силу земельного кодексу.
3. Встановлена заборона на лісорозведення на степових ділянках.
4. Закладені умови для збереження сіножатей від розорювання, але не від переведення таких земель в категорію “Рілля”
5. Консервації тепер будуть підлягати землі, які еродовані чи використовуються з порушеннями, а не ті що є малопродуктивними, але вкриті природною рослинністю.
6. Спрощена процедура консервації приватних ділянок.
7. Вводиться можливість викупу земельних ділянок за кошт бюджету для лісорозведення чи ПЗФ.
8. Вводиться право установи ПЗФ відразу вести діяльність замість лісгоспу після створення не чекаючи проекту землеустрою.

Проте, висловлюємо занепокоєнням, що було виключено пропозиції які забороняють видобуток торфу в межах лісового фонду та розорювання сіножаней.

Що ми пропонуємо:

Пропонуємо доповнити текст законопроекту:

Частина другу статті 57 Лісового Кодексу України викласти у такій редакції:

«Забороняється зміна цільового призначення земельних лісових ділянок з метою їх використання для видобутку корисних копалин місцевого значення та торфу.»

Чому це важливо:

- **Зменшення викидів парникових газів, реалізація кліматичної політики**

Згідно [кадастру викидів парникових газів](#) саме зміна цільового призначення є найбільшим джерелом викидів парникових газів у категоріях земель: Ліси, Водно-болотні угіддя та Сіножаті (рис. 1)

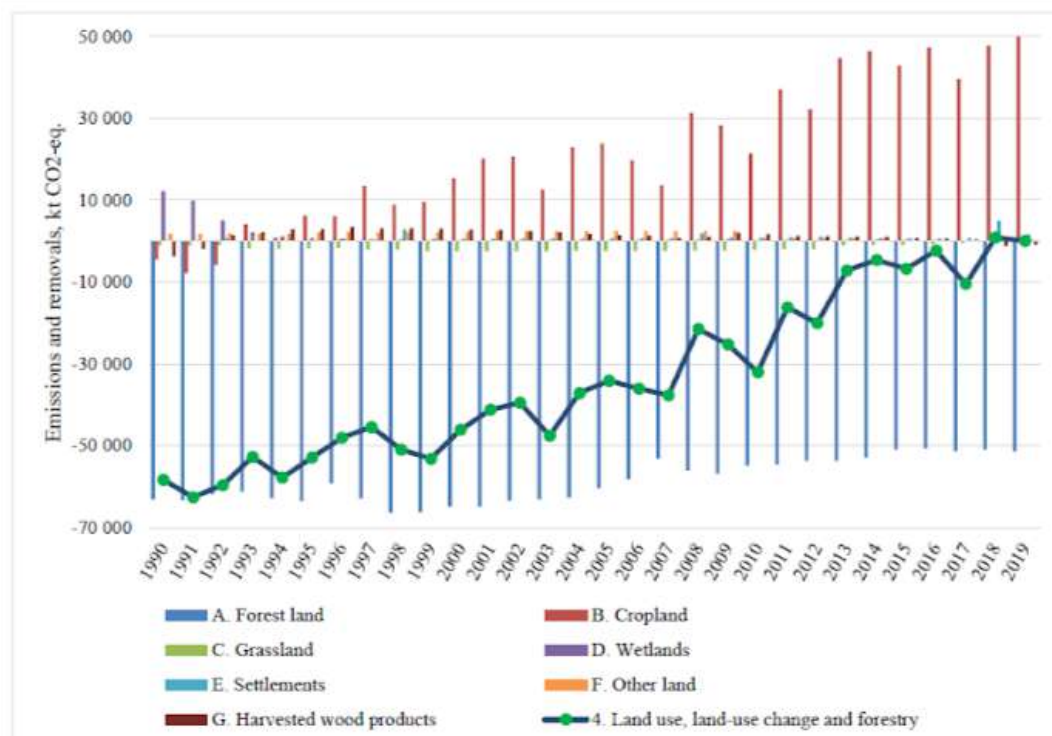

Рис. 1. Викида та поглинання парникових газів у секторі LULUCF в Україні з 1990 по 2019 роки.

Джерело: <https://unfccc.int/documents/273676>

В зв'язку із зменшенням торфовидобутку з 1990 року, викиди парникових газів зменшились на 10000 ктон. (рис. 2) Під час торфовидобутку основне джерело парникових газів - спалювання торфу як палива, мінералізація ґрунту під час осушування землі та використання торфу як добрива.

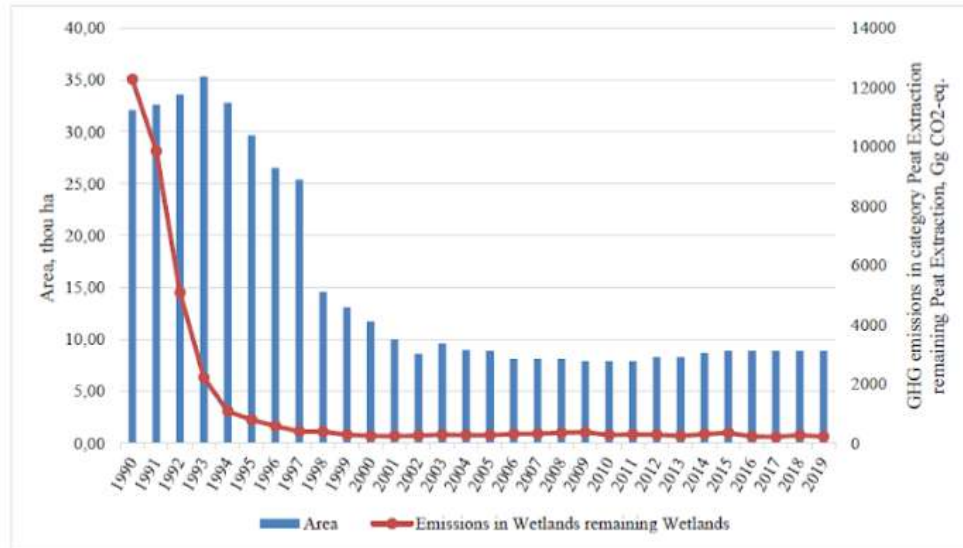

Fig. 6.4 Peat extraction areas and emissions in the category Wetlands

Рис. 2 Площі для видобутку торфу та викиди парникових газів у категорії "Водно-болотні угіддя". Джерело: <https://unfccc.int/documents/273676>

Практика розорювання сіножатей призводить до зростання викидів у цій категорії земель внаслідок мінералізації ґрунту, вивітрювання та зменшення біомаси(трави) на цих землях.

Для реалізації амбітних кліматичних цілей в Україні потрібно не допустити зростання викидів парникових газів у секторі LULUCF (ліс та землекористування). [Згідно Дорожньої карти реалізації кліматичних цілей до 2030 року від громадськості](#) - щоб зупинити зростання викидів парникових газів у цьому секторі потрібно скоротити видобуток торфу на 90 %.

На Кліматичних перемовинах COP26 у Глазго Україна долучилась до Декларації про ліс та землекористування, цим самим заявила про готовність активно зберігати ліси та інші екосистеми, тому збереження торфовищ в межах лісів - якісний крок для підтвердження цих намірів.

Адаптація до зміни клімату

Ліси - одні з найвразливіших екосистем до зміни клімату. Серед найбільших загроз є:

- підняття температури, що приводить до ослаблення культур та їх вразливість перед шкідниками
- Підвищення пожежної небезпеки

В Україні частина лісів знаходиться на осушених торфовищах або ж на торфових родовищах потенційних до видобутку. Масштабні пожежі в екосистемах в квітні 2020 року показали, що Україна технічно і фінансово не готова до таких наслідків. Відновлення та збереження вологими торфовищ - це той природно-орієнтований захід, який дозволяє і зменшити викиди парникових газів та зменшити ймовірність загоряння торфу та наслідки від пожеж на землях лісфонду. Одним з найбільших джерел викидів парникових газів у лісовому господарстві є безперервні викиди CO₂ з великих осушених торфовищ, які використовуються в лісовому та сільськогосподарському секторі, де дренаж призводить до аерації торфу і пришвидшує розкладання торфу та вивільнення поглинутого вуглецю з торфових покладів у вигляді і CO₂. На перший погляд, ці типи землекористування можуть здатись "хорошою загальноприйнятою практикою", але насправді на осушених торфовищах вони наносять екологічну шкоду та значно сприяють зміні клімату. Ще одне джерело викидів з торфовищ - лісові пожежі. Осушені торфовища збільшують небезпеку лісових пожеж. В свою чергу лісові пожежі сприяють зміні клімату. <https://www.idw-online.news/2020/05/27/dry-peatlands-are-fire-propagators-inthe-boreal-vegetation-zone/>. Також, з кожним посушливим роком з кожною масштабною лісовою пожежею опірність торфовищ до викидів зменшується. <https://www.nature.com/articles/s41598-019-40033-7>.

Важливо розуміти що внаслідок торфовидобутку осушують водно-болотні угіддя - це впливає на гідрологічний режим не лише території безпосереднього видобутку, а й на сусідні ділянки лісу, що може призвести до ослаблення культур та зменшення їх стійкості до зміни клімату

Торфовища виконують важливу роль у стримуванні паводків, утримування води та у формуванні місцевого клімату. Саме тому важливо їх зберігати у природному стані щоб мати можливість справлятися з наслідками зміни клімату: паводками та посухами. Про вплив зміни клімату на водні ресурси України <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/analiz-vplyvu-vodni-resursy-full.pdf>.